

LUONNOS

Ilmastosuunnitelma

2025 – 2029

Valtuusto xx.xx.202x

SISÄLLYSLUETTELO

1. JOHDANTO.....	4
2. KASVIHUONEPÄÄSTÖJEN KEHITYS.....	4
2.1 Ennuste päästökehityksestä nykytoimin.....	5
2.2 Maatalous.....	6
2.3 Öljylämmitys.....	7
2.3 Tieliikenne.....	8
2.4 Työkoneet.....	8
2.5 Muut päästösektorit.....	8
3. KUNNAN PÄÄSTÖVÄHENNYSTAVOITTEET.....	9
3.1 Valitut vertailu- ja tavoitevuodet.....	9
3.2 Tavoitevuoden päästövähennystavoite.....	9
3.3 Tavoiteskenaario.....	9
4. OSALLISTAMINEN.....	11
4.1 Ilmastokysely.....	11
4.2 Kuntaorganisaation osallistaminen.....	12
5. TOIMENPITEET PÄÄSTÖJEN VÄHENTÄMISEKSI.....	13
5.1 Demokratia ja toimivuus.....	13
5.1.1 Hallinto, talous- ja tietopalvelut.....	13
5.1.2 Viestintä.....	14
5.1.3 Elinvoima.....	14
5.1.4 Hyvinvoinnin koordinointi.....	15
5.2 Osaaminen ja elämänlaatu.....	15
5.2.1 Kasvatus & koulutus.....	15
5.2.2 Vapaa sivistystyö.....	16
5.2.3 Kulttuuripalvelut.....	16
5.2.4 Kirjastopalvelut.....	16
5.2.5 Nuoriso- ja liikuntapalvelut.....	17
5.3 Elinympäristö.....	17
5.3.1 Tilahallinta.....	17

5.3.2	Kaavoitus.....	19
5.3.3	Liikenne ja yleiset alueet	20
5.3.4	Ruoka ja siisteys	21
5.3.6	Ympäristöterveydenhuolto	22
5.3.7	Vesi- ja viemärlaitos.....	22
5.3.8	Rakennusvalvonta.....	23
5.3.9	Ympäristönsuojelu	24
5.4	Johtoryhmä	24
5.5	Hankinnat	24
5.5.1	Kunnan omat hankinnat.....	25
5.5.2	Hankintayhteistyö muiden hankintaorganisaatioiden kanssa	25
5.5.3	Investointihankinnat.....	25
5.6	Konserniyhtiöt	26
5.6.1	Askolan Puhti Oy	26
5.6.2	Kirnujen Asunnot Oy	26
5.7	Muut ilmastotavoitteet ja -toimenpiteet	26
6.	SUUNNITELMAN TOTEUTUMISEN SEURANTA.....	27
7.	VIESTINTÄ JA VUOROVAIKUTUS.....	28
	LÄHTEET:.....	30

1. JOHDANTO

[Ilmastolain](#) 14 a § vaatii kuntia laatimaan tai päivittämään ilmastosuunnitelmansa kerran valtuustokaudessa. Ilmastolain ilmastosuunnitelmavaatimus on tullut voimaan 1.3.2023 ja ensimmäinen ilmastosuunnitelma tulee valmistua valtuustokaudelle 2025–2029. Suunnitelman hyväksyy kunnanvaltuusto.

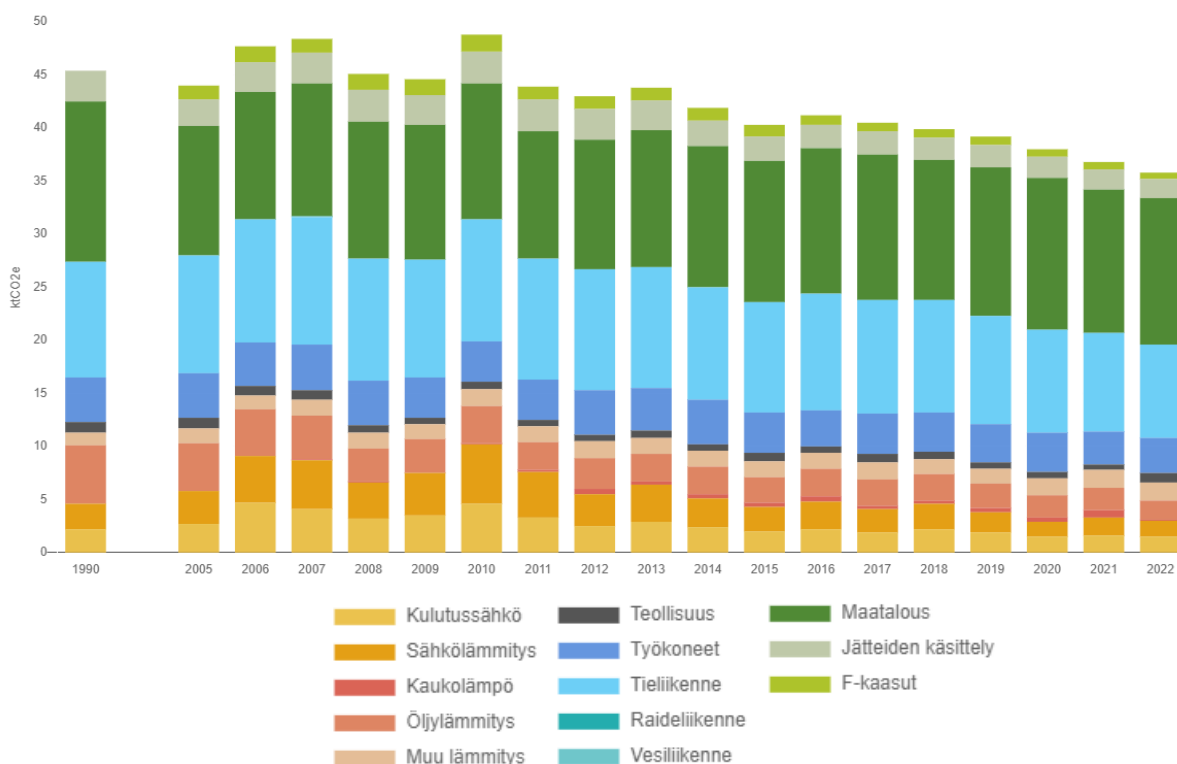
Askolan kunnassa tehty ilmastotyö on ollut toistaiseksi hajanaista ja yksittäisten päätöstentekijöiden vastuulla. Tämä on kunnan ensimmäinen suunnitelma ilmastotyön koordinoimiseksi ja kehittämiseksi sekä toteutuksen seuraamiseksi. Raamit ilmastosuunnitelmalle antavat kunnan pieni koko ja maatalousvaltainen elinkeinorakenne. Tällöin niukkojen resurssien tehokas ja viisas käyttö ovat etusijalla.

Askolan kunta ei pyri olemaan nk. edelläkävijäkunta ilmastoasioissa vaan prioriteettina on saavuttaa päästövähennyksissä [SYKE:n](#) perusskenaarion mukainen taso ja toissijaisena prioriteettina pyrkiä sitä parempaan päästökehitykseen. Toimenpiteisiin panostuksissa seurataan myös yhteiskunnallista kehitystä ja sen asettamia vaatimuksia.

Tässä suunnitelmassa on päätetty keskittyä vain kasvihuonekaasupäästöjen vähentämiseen ja siten luonnon monimuotoisuuden lisääminen ja ilmastomuutokseen sopeutumiseen tähtäävät toimenpiteet on rajattu tämän suunnitelman ulkopuolelle.

2. KASVIHUONEPÄÄSTÖJEN KEHITYS

Askolan kunnan alueen päästöt ovat maltillisesti pienentyneet huippuvuodesta 2010 lähtien. Päästöt ovat vähentyneet lämmityksestä ja energianlähteistä siirtymisessä fossiilisista uusiutuviin ja myös liikenteen päästöt ovat vähentyneet.

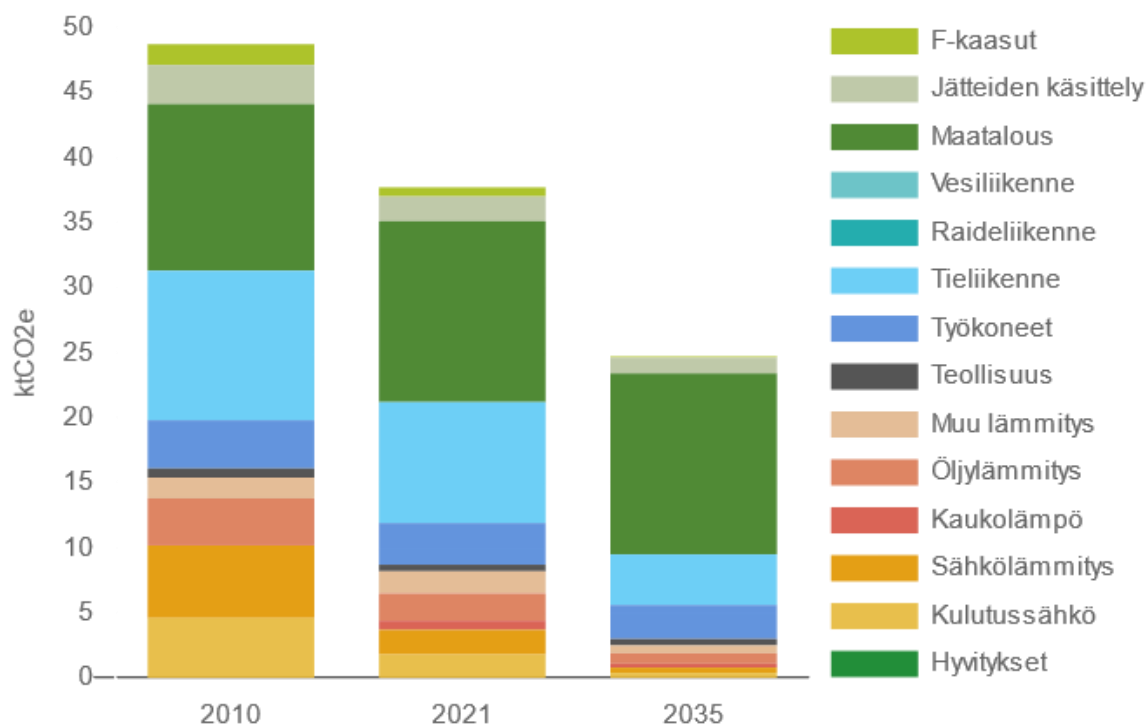

Kuva 1. Askolan päästökehitys 1990 – 2022 (SYKE)

Tämän suunnitelman laskelmien pohjana on käytetty HINKU-menetelmää. Se on kuntien tavoitteiden seurantaan tarkoitettu oletuslaskentamalli. Se ei sisällä päästöhyvityksiä, päästökauppaan kuuluvien teollisuuslaitosten polttoaineiden käyttöä, teollisuuden sähkökulutusta, teollisuuden jätteiden käsittelyn päästöjä eikä kuorma-, paketti- ja linja-autojen läpiajoliikennettä. (SYKE)

2.1 Ennuste päästökehityksestä nykytoimin

SYKE:n tarjoaman päästöskenaariotyökalun mukainen BAU (Business As Usual) -ennuste (perusskenaario) ennustaa Askolan vuoden 2035 kokonaispäästöiksi 24,7 kt CO₂e, joka olisi 49,2 % vähemmän kuin vuonna 2010 (45,3 % vähemmän kuin 1990).

Kuva 2. Perusskenaarion mukaiset päästöt sektoreittain. ([SYKE](#))

2.2 Maatalous

Askolassa maatalous on erittäin tärkeä elinkeino ja Askolassa toimii 143 tilaa (Keski-Uudenmaan maaseutuhallinto, 2024) ja 8 % kunnan alueen työpaikoista on alkutuotannossa ([Tilastokeskus](#)). Askolan kunnan alueen maatalousasioiden hoito on keskitetty Keski-Uudenmaan maaseutuhallinnolle, joka hallinnoi ja ohjaa maatalousasioissa, kuten maataloustuet ja maatalouden ympäristöasiat. Peräti 87,4 % Askolan tiloista on tehnyt tukivelvoitteiden lisäksi vapaaehtoisen viisi vuotisen ympäristösitoumuksen, joka sisältää tila- ja lohkokohtaisia toimenpiteitä (Keski-Uudenmaan maaseutuhallinto, 2024). Tämä tarkoittaa sitä, että alueemme maatiloilla ollaan jo erittäin sitoutuneita toimimaan ympäristöystävällisillä tavoilla.

Askolassa kuten Suomessa laajemminkin, maatalouden rooli on merkittävä ruokaturvan ja huoltovarmuuden vuoksi. Ruokaturva on keskeinen tekijä yksilöiden ja yhteiskuntien hyvinvoinnin ja kehityksen kannalta. Samalla yhteiskunnan vakauden, turvallisuuden ja hyvinvoinnin kannalta huoltovarmuus on merkittävä tekijä.

Maatalouden päästövähennyksien mahdollisuuksista on myös hyvin paljolti eriäviä näkemyksiä, ja vähennysarviot riippuen asiantuntijoista ovat nollan ([SYKE](#)) ja lisätoimilla vajaan viidenneksen (-18 %) välillä ([MTK, 2024](#)). Myös näiden

päästövähennyskeinojen kustannuksista vallitsee erimielisyyttä, sillä monet niistä on vasta kokeiluasteella (mm. nautojen ruokinnan lisäravinteet) eivätkä ole virallisesti markkinoilla vapaasti saatavilla. Askolan kunnan alueella ei myöskään ole turvepeltoja (Keski-Uudenmaan maaseutuhallinto, 2024), joiden käytön lopettamisella voitaisiin saada merkittäviä päästövähennyksiä.

Maa- ja metsätalous on myös tärkeä osa hiilen sidonnassa metsien puustoon ja maaperään. Suomalainen kasvava talousmetsä sitoo keskimäärin 4700 kg hiilidioksidia vuodessa hehtaaria kohden ([StoraEnso](#)). Myös lypsy- ja lihatilojen nurmen tuotanto toimii hiilinieluna monivuotisten kasvien osalta parantaen myös luonnon monimuotoisuutta. Maa- ja metsätaloudella on myös tärkeä rooli vesistöjen suojelussa, mm. estämällä haitallisten ravinteiden valumisen vesistöihin.

Myös EU:n ilmastolaki tukee maatalouden erityishuomiointia ilmastotoimissa:

”Ilmastonmuutokseen sopeutuminen edellyttää, että...

...Jäsenvaltiot hyväksyvät ja panevat täytäntöön kansallisia sopeutumisstrategioita ja -suunnitelmia *ottaen huomioon erityisen haavoittuvat alat, kuten maatalous, vesi- ja elintarvikejärjestelmät ja elintarviketurva*, sekä tarpeen edistää luontoon ja ekosysteemiin perustuvia ratkaisuja.” ([Eurooppalainen ilmastolaki](#))

Kunnalla ei ole suoraa taloudellista ohjaus- tai vaikutuskeinoa alueensa maanviljelyyn ja näistä edellä mainituista syistä, maataloudelle ei aseteta päästövähennystavoitteita kunnan osalta.

2.3 Öljylämmitys

[SYKE](#):n mukaan Askolan öljylämmityksen päästöt vuonna 2022 olivat 1,8 kt CO₂e. Lämmitysjärjestelmistä kunnan rakennusvalvonnan mukaan yhä 1237 rakennusta (10/2024) käyttää öljylämmitystä. Näistä 10 kohdetta on kunnan omistuksessa olevia kiinteistöjä. Koko öljylämmitteisen rakennuskannan muuttaminen esim. ilmavesi- tai maalämpöpumppeihin kustantaisi arviolta n. 15 M€ (ka. 12 000 €/rakennus). Huoltovarmuuden vuoksi haja-asutusalueilla ei kuitenkaan ole järkevää kaiken lämmityksen siirtyä sähköriippuvaisiin tuotantomuotoihin, vaan osa, esim. julkisista tiloista ja väestönsuojallisista rakennuksista, jättää verkkosähköstä riippumattomaan lämmitykseen. Tällaisten tilojen lämmitykseen voidaan käyttää esim. uusiutuvaa lämmitysöljyä, jonka päästöt ovat jopa 90 % vähemmän kuin fossiilisen lämmitysöljyn kustannusten ollessa n. 20–30 % suuremmat.

2.3 Tieliikenne

Liikenteen osalta hajanainen yhteiskuntarakenne yhdessä heikon julkisen liikenteen kanssa tekevät yksityisestä autoilusta käytännössä välttämättömän palveluiden saavuttamiseksi ja työssä käymiseksi. Tällöin päästövähennyskeinoina ovat joko vähäpäästöisemmät kulkuneuvot tai vähentää ajettuja kilometrejä (esim. etätyön lisääminen) tai molemmat yhdessä. Koska suuri osa kulkuneuvoista on yksityisessä omistuksessa, johon kunta ei suoraan voi vaikuttaa, jää kunnan mahdollisuudet vähäpäästöisten kulkuneuvojen lisäämiseksi viestintään ja opastukseen sekä latauspisteiden lisäämiseen. Itse vähäpäästöisten kulkuneuvojen yleistymiseen vaikuttaa vahvasti yhteiskunnallinen, tekninen ja taloudellinen kehittyminen ja siten myös kotitalouksien käytettävissä olevat varat.

2.4 Työkoneet

Työkoneiden päästöt ovat pysyneet pääosin 2000-luvun 3,7–4,2 kt CO₂e/vuodessa, ja vasta aivan viime vuosina lähteneet laskuun. Tähän voidaan nähdä syynä työkoneiden pitkä elinkaari ja fossiilisten polttoaineiden käyttö raskaiden työkoneiden pääasiallisena voimanlähteenä. Raskaille työkoneille on yhä markkinoilla vain vähän vaihtoehtoja esim. sähköllä tai muilla lähipäästöttömillä voimanlähteillä toimivista työkoneista. Fossiilisia polttoaineita voidaan kuitenkin näissäkin korvata esim. uusiutuvalla biodieselillä, jolloin päästöjä voidaan vähentää jopa 90 % fossiilisiin nähden 20–30 %:n lisäkustannuksilla.

2.5 Muut päästösektorit

Muilla päästösektoreilla (kulutussähkö, sähkölämmitys, kaukolämmitys, muu lämmitys, teollisuus, vesi- ja raideliikenne, jätteiden käsittely sekä F-kaasut) kehitys on ollut linjassa muun valtakunnallisen päästökehityksen kanssa 2010–2022; Askolassa -52,4 % ja Suomen kaikki kunnat yhteensä -52,0 %.

Mahdollisuudet merkittävämpiin päästövähennyksiin näillä päästösektoreilla ovat paljon rajatumpia ja niiden uskotaan kehittyvän [SYKE](#):n perusskenaarion mukaisesti.

3. KUNNAN PÄÄSTÖVÄHENNYSTAVOITTEET

3.1 Valitut vertailu- ja tavoitevuodet

Askolan päästövähennystavoitteiden vertailuvuodeksi on valittu vuosi 2010, jolloin päästöt olivat korkeimmillaan ja jonka jälkeen päästöt ovat laskeneet melko suoraviivaisesti. Tavoitevuodeksi on asetettu vuosi 2035, joka on Suomen kansallinen hiilineutraaliuden tavoitevuosi. [Uudenmaan maakunnalla](#) on tosin tätäkin kovempi tavoite; olla hiilineutraali jo vuonna 2030. Johtuen Askolan koosta, yhteiskuntarakenteesta ja elinkeinorakenteen maatalouspainotteisuudesta, näin nopea päästöjen radikaali vähentäminen ei kuitenkaan ole mahdollista, saati taloudellisesti järkevä tavoite.

3.2 Tavoitevuoden päästövähennystavoite

Askolassa asetettiin 75 %:n päästövähennystavoite vuoteen 2035 mennessä vuoden 2010 päästötasosta.

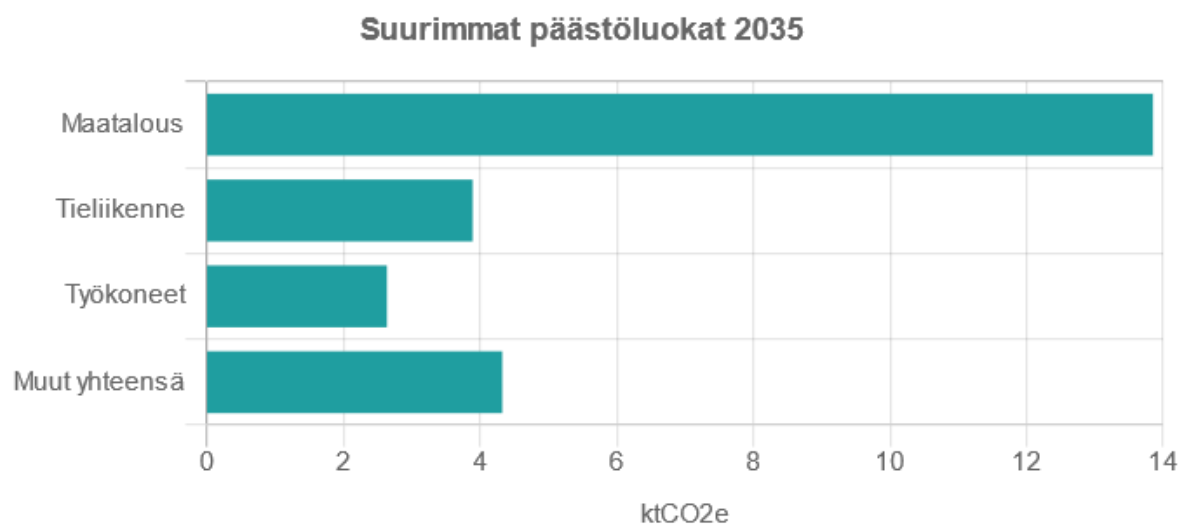
Tässä asetetussa päästövähennystavoitteessa tarkastellaan kunnan käyttöperusteisia päästöjä ilman maataloutta. Maatalouden päästöjä ei oteta huomioon, koska Askola on elinkeinorakenteeltaan maatalousvaltainen kunta ja kunnalla ei omilla päätöksillään ole mahdollisuutta suoraan vaikuttaa maatalouden päästöihin.

Laskennallisesti asetettu päästövähennystavoite vastaa noin 53 %:n vähennystä kaikista päästöistä vuoteen 2035 mennessä vuoden 2010 päästötasosta, kun maatalouden päästöt lasketaan mukaan vuoden 2021 tasolla [SYKE](#):n ennusteen mukaisesti.

3.3 Tavoiteskenaario

Ilman lisätoimenpiteitä normaalin yhteiskuntakehityksen mukaisessa perusskenaariossa (BAU-ennuste), vuoteen 2035 mennessä Askolan käyttöperusteiset päästöt ilman maataloutta vähenisivät 69,8 % (35,8 kt CO₂e → 10,8 kt CO₂e) vuoden 2010 tasoon nähden.

Perusskenaarion mukaiset suurimmat päästöluokat olisivat vuonna 2035 maatalouden ohella tieliikenne ja työkoneet. Näistä tieliikenteen ja työkoneiden ohella öljylämmitys nähdään merkittävimpana päästövähennyskohteena.

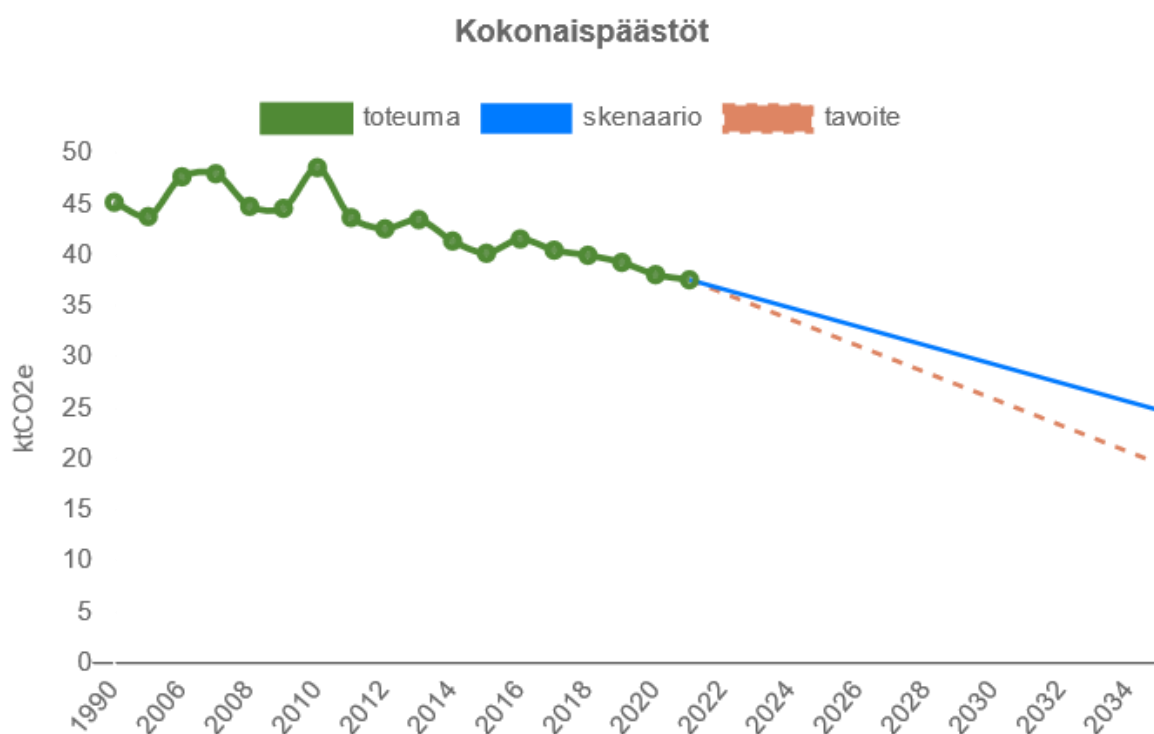
Kuva 3. Suurimmat päästöluokat 2035 BAU-ennusteen mukaan. ([SYKE](#))

Tieliikenteessä [SYKE](#):n perusskenaarion mukaiset päästöt Askolassa vuonna 2035 olisivat 3,9 kt CO₂e, josta pääosan tuottavat henkilöautot (2,1 kt) ja kuorma-autot (1,4 kt). Näistä lisätoimenpitein voidaan saavuttaa arviolta 0,1–0,4 kt CO₂e lisävähennykset mm. latausinfrastruktuurin lisäyksillä ja kuljetussopimusten päästösitoumuksilla.

Työkoneiden aiheuttamat päästöt olisivat vuoteen 2035 mennessä [SYKE](#):n perusskenaarion mukaan laskeneet Askolassa 2,6 kt CO₂e:iin (3,8 kt CO₂e 2010). Työkoneissa mahdollisuudet vähentää päästöjä on kuitenkin paremmat kuin esim. henkilöautoissa, sillä suuri osa työkoneiden käytöstä perustuu jonkinlaiseen työ- tai urakkasopimukseen. Sopimusten ehdoissa, ja jo kilpailutuksissa, voidaan paremmin asettaa ehtoja työkoneiden päästöille ja mahdollisesti niissä käytettäville polttoaineille tai voimanlähteille. Näillä lisätoimilla voidaan saada työkoneiden päästöjä vähennettyä arviolta 0,5–1,0 kt CO₂e 2035 mennessä, mikäli myös kunnan alueella toimivat yritykset saadaan näihin toimiin mukaan.

Perusskenaarion mukaiset öljylämmityksen päästöt vuonna 2035 arvioidaan olevan 0,8 kt CO₂e. Lisätoimin nämä päästöt voidaan arviolta jopa puolittaa siirtymällä uusiutuvaan lämmitysöljyyn sekä ilmavesi- tai maalämpöpumppuihin.

Onnistunein lisätoimin päästöjä kyettäisiin vähentämään jopa 1,8 kt CO₂e ja näin päästä tavoiteltuun 75 %:n päästövähennykseen.

Kuva 4. Perusskenaarion ja tavoiteskenaarion mukaiset päästövähennykset vuoteen 2035 mennessä. ([SYKE](#))

4. OSALLISTAMINEN

4.1 Ilmastokysely

Ilmastosuunnitelman laatimisen pohjaksi ja toimenpiteiden suuntaamiseksi Askolassa järjestettiin asukkaille avoin ilmastokysely. Kysely toteutettiin verkkopohjaisena lomakekyselynä (Webropol), johon linkki löytyi kunnan etusivulta. Kysely oli avoinna 30.4. – 16.6.2024 välisenä aikana ja siihen saatiin 39 vastausta.

Kyselylomakkeessa pyydettiin mm. arvioimaan kunnan ilmastotyön lisäksi omia ilmastotoimia. Lisäksi selvitettiin, vaikuttavatko ilmasto- tai ympäristönäkökulmat kuntalaisten omiin arjen valintoihin.

Kyselyn vastauksista tehtiin seuraavat päähuomiot:

1. Vastaajista pääosa (92,3 %) oli kunnan vakituksia asukkaita. Ikäjakauma oli suhteellisen tasainen, eniten 45–54 v (28 %), mutta 18–24 v alhainen (3 %)
2. 69 % vastaajista pitää kunnan ilmastotyötä tärkeänä tai erittäin tärkeänä, mutta kriittisiäkin äänenpainoja esiintyi.
3. Askolan kunnan ilmastotyössä tulisi vastanneiden mukaan painottaa energiatehokkuutta, uusiutuvaa energiaa sekä kierrätystä.
4. Ilmasto- ja ympäristönäkökulmat vaikuttivat vastaajien omassa arjessa eniten kulutusvalintoihin, vähiten liikkumiseen.
5. Kunnan ilmastoviestinnässä toivottiin eniten esimerkkejä kunnan omasta ilmastotyöstä. Toiseksi eniten toivottiin neuvontaa energiaremontteihin ja arjen vinkkejä sekä tapahtumia ja haasteita, joihin voi osallistua.
6. Halutuista viestintäkanavista korostuvat viralliset lähteet (YLE, SYKE, THL yms.) sekä kunnan omat viestintäkanavat.

Ilmastokyselyn pohjalta toimenpiteitä on pyritty ohjaamaan kuntalaisten toiveidenmukaiseen suuntaan resurssien puitteissa.

4.2 Kuntaorganisaation osallistaminen

Ilmastosuunnitelman ja sen toimenpideohjelman laatimiseksi kuntaorganisaation eri vastuualueita osallistettiin haastatteluiden sekä vapaamuotoisten keskusteluiden kautta ja annettiin mahdollisuus itse vaikuttaa myös valittuihin toimenpiteisiin. Näitä vastuualueita olivat mm.:

- Hallinto, talous- ja tietopalvelut
- Viestintä
- Elinvoima
- Hyvinvoinnin koordinointi
- Perusopetus
- Kirjastopalvelut
- Nuoriso- ja liikuntapalvelut
- Elinympäristö
- Tilahallinta
- Liikenne ja yleiset alueet
- Vesi- ja viemärilaitos
- Ruoka ja siisteys
- Askolan Puhti oy
- Kirnujen Asunnot oy

Näillä haastatteluilla ja kuulemisilla korvattiin yhtenäisempi koolle kutsuttu ilmastotyöpaja. Erillisten haastatteluiden kautta saatiin parempi kuva yksittäisten vastuualueiden mahdollisuuksista vaikuttaa omiin ilmastopäätöihinsä ja niiden vähentämiseen.

5. TOIMENPITEET PÄÄSTÖJEN VÄHENTÄMISEKSI

Päästövähennysten toimenpiteet on jaoteltu kuntaorganisaation vastuualueiden mukaisesti. Aikataulullisesti toimenpiteet on jaoteltu lyhyen (2025–2029) ja pidemmän (2025–2035) ajan tavoitteisiin. Toimenpiteet, joita ei katsota mahdolliseksi tehdä lyhyellä aikavälillä, mutta ovat suunnitelmassa myöhemmin tehtäviksi, on myös kirjattu (2030–2035). Osa toimenpiteistä on kertaluonteisia ja taas osa jatkuvaa toimintaa, jota tehdään myös pidemmän aikavälin tavoitteiden mukaisesti.

Toimenpiteissä tärkeysjärjestyksenä on:

1. Kunnan omat energian säästön toimenpiteet
2. Maapoliittiset ratkaisut uusiutuvien energiamuotojen edistämiseksi
3. Hankintojen ja sopimusehtojen käyttö ilmastosuunnitelman tavoitteiden saavuttamiseksi porrastettuna muun yhteiskuntakehityksen mukaan
4. Tiedottaminen, viestintä, koulutus ja kasvatus niin yrittäjille, kuntalaisille kuin kuntapäätäjille

5.1 Demokratia ja toimivuus

5.1.1 Hallinto, talous- ja tietopalvelut

Toimenpide	Tavoite/mittari	Aikataulu/tila
1. Monipuoliset etäpalvelut kuntalaisille	palveluiden käyttö	2025–2029 /jatkuva
2. Etätyömahdollisuudet kunnan työntekijöille	käyttöaste	toteutettu/jatkuva
3. Kunnan omien työntekijöiden opastus ilmastoystävällisiin toimintatapoihin	kyselymittaus	2025–2029

5.1.2 Viestintä

Toimenpide	Tavoite/mittari	Aikataulu/tila
1. Kunnan omien ilmastotoimien viestintä	viestinnän määrä ja lukijamäärät	2025–2035
2. Ilmastoviestintä ja -opastus kuntalaisille	viestinnän tavoitavuus	2025/Jatkuvaa

5.1.3 Elinvoima

Toimenpide	Tavoite/mittari	Aikataulu/tila
1. Yhteistyö paikallisten yrittäjien kanssa ilmastosuunnitelmien tavoitteiden saavuttamiseksi	yrittäjien toimenpiteet, päästövähennykset ja energian säästö	2025–2029/Jatkuvaa
2. Energiatehokkuuskoulutukset kiinteistöpäätäjille	energiaremonttien määrät	2025–2029
3. Energiatehokkuusinfo kuntalaisille, rakentajille, yrittäjille ja viljelijöille	osallistujamäärä	2025–2029
4. Opastus maanviljelijöille, karjankasvattajille ja metsänomistajille*	osallistujamäärät	2025–2035
5. Joukkoliikenteen palvelutason parantaminen ja liikkumispalvelut	käyttöaste	2025–2035

* = Yhteistoiminnassa Keski-Uudenmaan maataloushallinnon kanssa

5.1.4 Hyvinvoinnin koordinointi

Toimenpide	Tavoite/mittari	Aikataulu/tila
1. Ilmastosuunnitelman ja kestävän kehityksen tavoitteiden vieminen hyvinvointisuunnitelmaan ja hyvinvoinnin asiakirjoihin	Kirjaukset asiakirjoissa	2025–2029
2. Kierrätyksen lisääminen kunnan toimipisteissä	Kierrätyksen määrä	2025/Jatkuvaa

5.2 Osaaminen ja elämänlaatu

5.2.1 Kasvatus & koulutus
(Varhaiskasvatus/Esiopetus/Perusopetus/Lukiokoulutus)

Toimenpide	Tavoite/mittari	Aikataulu/tila
1. Ilmasto- ja ympäristöasioiden opastus tuntimäärien ja yksityiskohtien kasvaessa siirryttäessä ylemmille opetusasteille opetussuunnitelmien mukaisesti	tietoisuus ja oman toiminnan mahdollisuudet	2025–2035
2. ”Oma ekotekoni” -MOK 8-luokkalaisille*	oppia omien valintojen vaikutukset	tehty/jatkuvaa
3. Kotitalous-aineen opetuksessa huomioidaan myös ilmasto- ja ympäristövaikutukset	tietoisuus arjen valintojen vaikutuksista	2025–2035

Pääosa ilmasto- ja ympäristöasioiden koulutuksesta kuuluu jo ko. koulutusasteen opetusministeriön julkaisemiin opetussuunnitelmiin. Siten niitä ei ole kirjattu tähän ilmastosuunnitelmaan.

* Askolan koulun 8-luokkalaiset tekevät monialaisen oppimiskokonaisuuden (MOK) projektityötä kahden viikon ajan osalla oppitunneistaan. MOK:in aiheena on ”oma ekotekoni”. Oppilaat ovat valinneet itseään kiinnostavan aiheen, millä tavalla he voisivat vähentää luonnonvarojen kulutusta tai muuten parantaa ympäristön tilaa. ([Oma Ekotekoni -sivu](#))

5.2.2 Vapaa sivistystyö

Toimenpide	Tavoite/mittari	Aikataulu/tila
Ikäihmisten opastaminen ilmasto- ja ympäristöystävällisiin tapoihin	Osallistujamäärä	2025–2035

5.2.3 Kulttuuripalvelut

Toimenpide	Tavoite/mittari	Aikataulu/tila
1. Ilmastoystävälliset tapahtumat	vähäisemmät päästöt ja jäte	2025–2035
2. Luontopihoihin kannustaminen	osallistujamäärät	2025–2029

5.2.4 Kirjastopalvelut

Toimenpide	Tavoite/mittari	Aikataulu/tila
1. Ylläpitää ilmasto- ja ympäristöaiheisiin liittyvää kirjallisuutta ja sen esillä pitäminen	lainausten määrät	2025–2029
2. Ilmastotavoitteiden saavuttamiseen tähtäävien toimien teemanäyttelyt	kävijämäärät	2025–2029
3. Poistokirjojen kierrätys Finlandia-kirjan kautta	kierrätetyt niteet	2025–2029
4. Kierrätys ja jätteiden lajittelu	vähentynyt sekajäte	Toteutettu/jatkuvaa

5.2.5 Nuoriso- ja liikuntapalvelut

Toimenpide	Tavoite/mittari	Aikataulu/tila
1. Oman toiminnan tehokkuuden ja kierrätyksen parantaminen	energian säästö, kierrätysaste	2025–2029
2. Tapahtumien ympäristöystävällisyyden kehittäminen	päästöjen ja jätteen minimointi	2025–2029
3. Henkilökunnan oman auton käytön optimointi työtehtävissä	päästöjen vähentäminen	2025–2035
4. Yhteiskuljetusten suosiminen tilausajoissa	päästöjen minimointi	2025–2035

5.3 Elinympäristö

5.3.1 Tilahallinta

Lämmitysratkaisut

Toimenpide	Tavoite/mittari	Aikataulu/tila
1. Luopuminen fossiilisista lämmitysmuodoista kunnan kiinteistöissä	kohteiden määrä, päästövaikutukset	2025–2028
2. Sisätilojen lämmityksen ja ilmanvaihdon optimointi	energian säästö	2025–2035
3. Käyttöveden lämpötilan optimointi sekä vesipisteiden/kalusteiden virtaamien rajoittaminen	energian säästö, veden säästö	2025–2035
4. Lämpöpumppujen hyödyntäminen	energian säästö	2025–2035
5. Lämmön talteenotto/varastointi ja hukkalämpöjen hyödyntäminen	energian säästö	2030–2035

Toimenpide 1. kohteiden aikataulut:

Kohde	Aikataulu
Terveyskeskus	2024
Kohtaamo	2025
Kunnantalo, RYSY, päiväkodit Puolukka ja Karpalo	2026
Särkijärven koulu	2027
Tiilään monitoimitalo	2027
Palvelukeskus Mäntyrinne	2027
Askolan koulukeskus	2028

Energiansäästö

Toimenpide	Tavoite/mittari	Aikataulu/tila
1. Valaistuksen älyohjaus	energian säästö	2025–2029
2. Valaisimien vaihto LED- tekniikkaan	energian säästö	2025–2029
3. Sensorien ja älytekniikan hyödyntäminen talotekniikassa	energian säästö	2025–2029
4. Energiakatselmukset kunnan kiinteistössä ja toiminnassa	katselmusten kohdemäärät ja energian säästö	2025–2035
5. Energian kulutuksen seurannan kehittäminen kohteittain	energian säästö	2025–2029

Tilojen käyttö

Toimenpide	Tavoite/mittari	Aikataulu/tila
1. Muuntojoustavien tilojen suunnittelu	tilojen monikäyttöisyys, käyttöaste	2030–2035
2. Etätyöskentelytilojen tarjoaminen kuntalaisille mahdollisuuksien mukaan	käyttöaste, säestyneet km:t	2025–2035

5.3.2 Kaavoitus

Yhdyskuntarakenne

Toimenpide	Tavoite/mittari	Aikataulu/tila
1. Yhdyskuntarakenteen tiivistäminen ja eheyttäminen	pienemmät päästöt ja vähentynyt autojen käytön tarve	2025–2035
2. Ilmastonmuutosta hillitsevien kaavamääräysten ja rakennustapaohjeiden kehittäminen ja käyttöönotto	energian säästö	2025–2029
3. Ilmastokriteerien käyttöönotto asemakaavoituksessa ja tontinluovutus- sekä vuokraehdoissa	kriteerien alaisten tonttien/vuokrausten määrät	2025–2035
4. Vihertehokkuustavoitteet taajama-alueille	Hiilensidonta	2025–2035
5. Puurakentamisen edistäminen	puurakentamisen volyymi	2025–2035

Uusiutuvan energian mahdollisuudet

Toimenpide	Tavoite/mittari	Aikataulu/tila
1. Aurinkoenergian tuotannon lisääminen	tuotettu energia	2025–2035
2. Tuulivoimatuotannon lisääminen	tuotettu energia	2030–2035

5.3.3 Liikenne ja yleiset alueet

Yleiset alueet

Toimenpide	Tavoite/mittari	Aikataulu/tila
1. Katu- ja aluevalaistuksen yösammutus	säästynyt energia	Toteutettu/Jatkuvaa
2. Katu- ja aluevalaisimien saneeraus älyohjattaviin malleihin	olosuhteet huomioiva valaistus, säästynyt energia	2030–2035
3. Sähköautojen latausasemien rakentaminen julkisille alueille	latausmahdollisuuksien lisääminen	2025–2035
4. Kevyenliikenteen käytön mahdollisuuksien parantaminen	lisääntynyt käyttö	2025–2035
5. Polkupyörien pysäköintiratkaisut	käyttöaste	2025–2029

Liikuntapaikat

Toimenpide	Tavoite/mittari	Aikataulu/tila
1. Tilatehokkuuden nostaminen monikäyttöisyyttä lisäämällä	säästynyt lämmitysenergia	2025–2035
2. Huoltovälineistön sähköistäminen mahdollisuuksien mukaan	päästövähennykset	2030–2035
3. Materiaalivalinnoissa pitkäkestoisempia ja ympäristöystävällisempiä suosien	pienempi hiilijalanjälki	2025–2035

5.3.4 Ruoka ja siisteys

Ruoka

Toimenpide	Tavoite/mittari	Aikataulu/tila
1. Ruokahävikin vähentäminen (linjastoon jäävä ruoka)	parempi ennakointi muuttuviin tilanteisiin	2025–2035
2. Lautashävikin mittaaminen (bio-vaaka)	biojätteen vähentäminen	2025–2035
3. Kasvisten osuuden lisääminen ruokapalveluissa	lisääntyneet kasvisruokalajit	2025–2035
4. Luomutuotteiden käytön lisääminen mahdollisuuksien mukaan	Luomutuotteiden osuuden kasvu	2025–2035

Siisteys

Toimenpide	Tavoite/mittari	Aikataulu/tila
1. Ympäristölle ystävällisempien siivousaineiden käyttö	haittojen vähentäminen	2025–2035
2. Energiatehokkaiden laitteiden käyttö	energian säästö	2025–2035

Kuljetukset

Toimenpide	Tavoite/mittari	Aikataulu/tila
1. Kuljetusreittien optimointi	päästöjen vähennys	2025–2035
2. Sähköauton käytön selvitys kuljetuksissa	päästöjen vähennys	2025–2029

5.3.6 Ympäristöterveydenhuolto

Toimenpide	Tavoite/mittari	Aikataulu/tila
1. Palveluiden osto yhteistyössä Porvoon kaupungin kanssa	säästöt	2025–2035
2. Työhön liittyvät matkat vähäpäästöisillä tai sähköautoilla	päästövähennys	2025–2035

Ympäristöterveydenhuollon palvelut ostetaan yhteistyössä Porvoon kanssa ja ilmastosuunnitelmassa huomioidaan Porvoon kaupungin asettamat tavoitteet ja kriteerit ilmastosuunnitelmassaan.

5.3.7 Vesi- ja viemärlaitos

Toimenpide	Tavoite/mittari	Aikataulu/tila
1. Vedenjakeluverkoston vuotojen minimointi verkostoa uusimalla	vuotojen määrä	2025–2035
2. Väärin kytkettyjen viemäreiden etsintä ja korjaus	tehdyt korjaukset, energian säästö	2025–2035
3. Pumppujen ja prosessilaitteiden automatisointi ja optimointi	energian säästö	2025–2035
4. Vähennetään manuaalista valvontaa automatisoimalla vesihuoltolaitoksia	säästöt kulkemisessa eri pisteille/vähennys päästöissä	2025–2029
5. Kaivamattomien (no-dig) menetelmien käytön lisääminen	päästövähennykset	2025–2035

5.3.8 Rakennusvalvonta

Toimenpide	Tavoite/mittari	Aikataulu/tila
1. Huomioidaan ilmastoasiat neuvonnassa ja valvonnassa	tapausten määrä	2025–2035
2. Jätehuollon huomiointi rakennusluvissa ja valvonnassa koko rakennuksen elinkaaren ajalta	projektien määrä	2025–2035
3. Haitta-ainekartoituksissa huomioidaan ilmastolle haitalliset aineet	löydetty ilmastolle haitalliset aineet	2025–2035
4. Materiaalien kierrätyksen ja uusiokäytön tehostaminen ja valvonta	kierrätettyjen materiaalien määrät	2025–2035
5. Huomioidaan rakennusluvissa puulämmitykselle soveliaat polttopisteet (takat, kiukaat, uunit, yms.)	polttopisteiden määrä ja laatu luvissa	2025–2035
6. Huomioidaan tulevan rakennuslain vaatimukset (käden- ja jalanjäljet)		2026-
7. Lisäkoulutus käden- ja jalanjälkien laskentaan	osaamisen lisääminen	2025–2029

5.3.9 Ympäristönsuojelu

Toimenpide	Tavoite/mittari	Aikataulu/tila
1. Neuvonta ilmastoystävällisiin tapoihin (mm. puunpoltto, kierrätys)	tapausten määrä	2025–2035
2. Osallistuminen projekteihin ilmasto- ja ympäristönäkökulmia painottaen	projektien määrä	2025–2035
3. Huomioidaan ilmastoasiat ympäristöluvuissa	lupamäärät	2025–2035
4. Tehostetaan oman organisaation kierrätystä	vähentynyt sekajäte	Toteutettu/jatkuvaa
5. Vähennetään tarkastuskäynneistä syntyviä päästöjä ajoja optimoimalla	päästövähennykset	2025–2035
6. Selvitetään sähköpyörän käyttömahdollisuuksia tarkastuskäynneillä	päästövähennykset	2025–2029

5.4 Johtoryhmä

Toimenpide	Tavoite/mittari	Aikataulu/tila
1. Ilmastotyön tehokas organisointi ja -johtamisen kehittäminen	tavoitteiden asetanta ja toteuman seuranta	2025/Jatkuvaa
2. Ilmastotyön budjetointi	budjetti ja sen käyttö	2025/Jatkuvaa
3. Ilmastotyön seuranta	tavoitteiden toteuma	2025/Jatkuvaa

5.5 Hankinnat

Hankintojen yleisenä strategiana on ottaa huomioon ilmastosuunnitelman tavoitteet ja kriteerit tarpeen mukaisesti.

5.5.1 Kunnan omat hankinnat

Toimenpide	Tavoite/mittari	Aikataulu/tila
1. Sähkö- tai vähäpäästöisten autojen hankinta kunnan käyttöön	uudet autot	2025–2029
2. Sähköpyörien hankinta kunnan käyttöön	pyörien käyttö	2025–2029
3. IT laitteiden elinkaaren pidentäminen	säästöt, päästövähennys, tehokkaampi materiaalien kierrätys	2025–2029
4. Hankinta-asiakirjoissa huomioidaan ilmastosuunnitelman tavoitteet	päästövähennykset	2025–2035

5.5.2 Hankintayhteistyö muiden hankintaorganisaatioiden kanssa

Toimenpide	Tavoite/mittari	Aikataulu/tila
Ilmastosuunnitelman tavoitteiden huomioiminen yhteishankinnoissa	toteutuminen yhteishankinnoissa	2025–2035

5.5.3 Investointihankinnat

Toimenpide	Tavoite/mittari	Aikataulu/tila
1. Päästöttömät rakennus- ja infratyömaat	työmaapäästöjen vähentyminen	2025–2035
2. Sopimusehtojen laatiminen asiakirjoissa ilmastosuunnitelman tavoitteiden mukaisesti	päästöjen vähentäminen	2025–2035

Investointihankinnoissa tullaan ottamaan huomioon ilmastosuunnitelman tavoitteet ja kriteerit tarkoituksen mukaisella tavalla.

5.6 Konserniyhtiöt

5.6.1 Askolan Puhti Oy

Toimenpide	Tavoite/mittari	Aikataulu/tila
1. Työntekijöiden koulutus ilmasto- ja ympäristöystävällisiin toimintatapoihin	Pienentää ympäristökuormitusta	Jatkuvaa
2. Konekanta uutta ja energiatehokasta	Säästetty energia	Tehty
3. Ilmalämpöpumpuilla lisälämmitys ja viilennys	Säästetty energia	Tehty/Jatkuvaa
4. Puhdistusainesäiliöiden parempi kierrätys		Selvityksessä

5.6.2 Kirnujen Asunnot Oy

Toimenpide	Tavoite/mittari	Aikataulu/tila
1. Fossiilisesta öljylämmityksestä luopuminen	Päästöjen vähentäminen	Luovuttu 2023
2. Siirtyminen maalämpöön kohteissa, joissa mahdollista ja taloudellisesti kannattavaa	Kohteiden määrä	2025–2035
3. Kaukolämmön käytön arviointi kohteissa	Päästöjen vähentäminen	2025–2035
4. Energiatehokkuusremontit tai -parannukset sen mukaan kuin taloudellisesti järkevää	Remontoitujen kohteiden määrä, energian säästö	Jatkuvaa

5.7 Muut ilmastotavoitteet ja -toimenpiteet

Maapoliittisilla ratkaisuilla pyritään tekemään mahdolliseksi uusiutuvaa energian tuotantoa kuten aurinkovoimaa. Aurinkovoiman tuotantoa pyritään houkuttelemaan kunnan alueelle merkittävässä määrin. Tällöin myös aurinkovoiman tuotannosta saatavat päästökompensaatiot voisivat olla luokkaa 0,5–1,0 kt CO₂e hankkeiden onnistuessa.

Hiilen sitomiseksi voidaan tarkastella myös kaavoitusta, jotta rakennettaville alueille jätetään mahdollisimman paljon kasvillisuutta, varsinkin jo olemassa olevaa, ja

pyritään hiiltä sitovan kasvillisuuden lisäämiseen. Tällä pyritään myös asuinympäristön viihtyisyyden parantamiseen.

Mahdollisuuksien mukaan pyritään myös kasvattamaan metsien hiilinielua yhteistoiminnassa maanomistajien kanssa. On kuitenkin huomattava, että Askolan pinta-alasta jo 53,2 % on metsää, ja tästä 11 596 hehtaarista 98,5 % on tuottavaa metsää ([LUKE, 2021](#)). Hiilinielujen tarkemmat laskentakeinot ovat vasta kehitteillä ja tällä hetkellä saatavilla vain maakuntatasolla. Yksittäisen kunnan hiilinielujen laskeminen on siten nykyisellään korkeintaan karkea arvio.

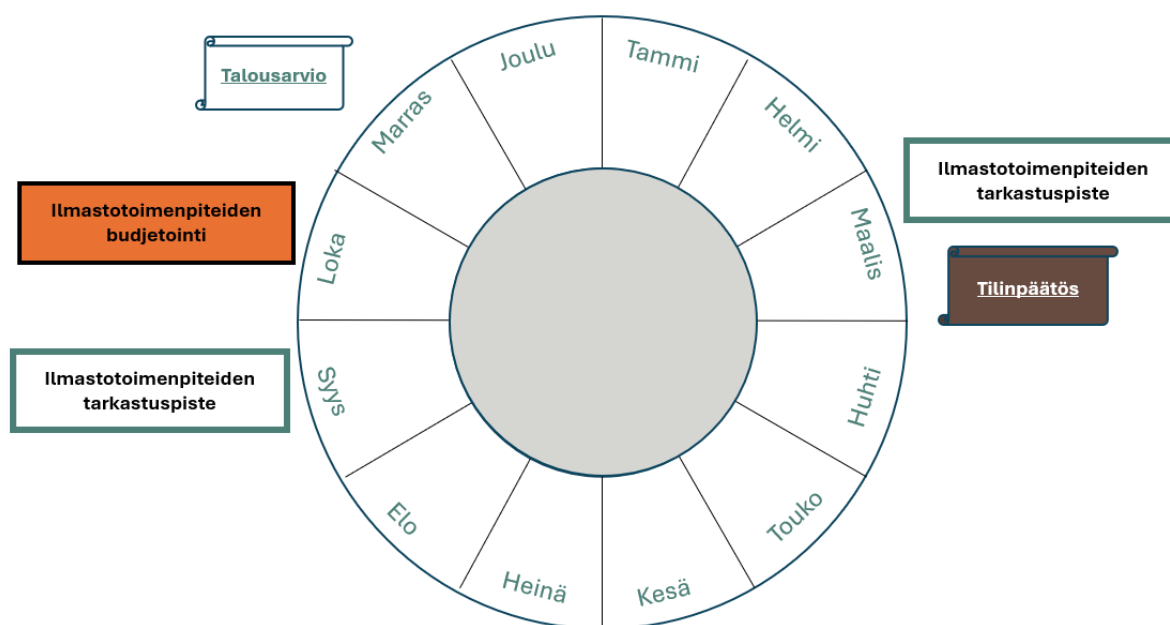
6. SUUNNITELMAN TOTEUTUMISEN SEURANTA

[Ilmastolaki](#) velvoittaa kuntia seuraamaan ilmastosuunnitelman toteutumista. Askolan kunnan ilmastosuunnitelman toteutumista seurataan eri tasoilla.

- Toimenpidekohtainen arviointi edistymisestä tilinpäätösraportoinnin yhteydessä. Kertaluontoisten toimenpiteiden osalta arviointia voidaan suorittaa tasolla suunniteltu/aloitettu/toteutettu ja pitkäkestoisempien jatkuvatoimisten toimenpiteiden osalta aloitettu/jatkuu.
- Toimenpiteistä muodostetaan tarvittavilta osin mittaristoa, jolla voidaan jatkossa arvioida toimenpiteiden tuloksia ja niihin kuluneita resursseja. Mittaristoa arvioidaan ja päivitetään tarpeen mukaan. Tiedot kootaan ja toimitetaan kunnanvaltuustolle/hallitukselle kerran vuodessa tilinpäätöksen yhteydessä.
- Budjetoinnissa ja tilinpäätöksissä laaditaan sekä seurataan ilmastotoimenpiteiden edistymistä vuosittain suunnittelussa talousarvion puitteissa ja toteutumista niin kokonaiskustannusvaikutusten kuin ilmastotavoitteiden kautta
- Seurantaa tehdään myös sopimusten ja hankintojen suhteen; sopimusten ehdot, tavoitellut ja toteutuneet ilmastovaikutukset sekä niiden kustannusvaikutukset

Ilmastosuunnitelman toimenpiteiden seuranta ja raportointi sisällytetään myös kunnan päätöksenteon vuosikelloon. Tällä keinoin pienennetään seurannasta syntyvää hallinnollista työtaakkaa pienessä kuntaorganisaatiossa. Tarkastelu- ja päätöksentekopisteet kunnan ilmastotoimenpiteille asetetaan kunnan talouden suunnittelun ja tarkastelun kanssa synkronoidusti. Näin voidaan välttää täysin

erillinen työ ja varmistetaan, että ilmastotoimenpiteiden seuranta ei jää kuntaraportoinnista irralliseksi kokonaisuudeksi.

Kuva 5. Ilmastotoimien vuosikello

7. VIESTINTÄ JA VUOROVAIKUTUS

Ilmastosuunnitelman mukaisten toimenpiteiden viestintä toteutetaan pääsääntöisesti kuten kunnan viestintää on toteutettu, mutta lisäämällä viestintään ilmastosuunnitelman toimenpiteet ja näkökulmat. Tällöin vastuualueet itse tuottavat viestinnän sisällön esimerkiksi kunnan verkkosivustolle tai kunnan sosiaalisen median alustoille, ja tarvittaessa ne käydään läpi keskitetysti ennen julkaisua, mm. isompien julkistusten osalta.

Ilmastokyselyn vastauksia on pyritty huomioimaan jo suunnitelluissa toimenpiteissä, mm. kevyenliikenteen ratkaisussa sekä viestinnän suunnittelussa. Osa kyselyssä ilmi tulleista toiveista saatetaan toteuttaa myös ilman sen kirjaamista varsinaiseen suunnitelmaan, esimerkiksi kuntalaishaasteet ja vastaavat vähäisempää suunnittelua vaativat toimet. Tällaisista tiedottaminen tullaan toteuttamaan kunnan verkkosivujen kautta.

Kuntaorganisaation eri vastuualueita on kuultu ja osallistettu suunnitelman laadintaan ja toimenpiteitä on suunniteltu yhdessä. Toimenpiteiden seurannan yhteydessä on myös tarkasteltava yhdessä niiden toimivuutta sekä tehtävä niihin muutoksia tarpeiden mukaan.

LÄHTEET:

Eurooppalainen ilmastolaki

<https://eur-lex.europa.eu/El/legal-content/summary/european-climate-law.html>

Ilmastolaki

<https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2022/20220423>

Keski-Uudenmaan maaseutuhallintopalvelut 2024

”Ilmasto ja ympäristö 2023” -julkaisu

LUKE metsävarat

<https://www.luke.fi/fi/uutiset/uudet-metsavarakartat-ja-kuntakohtaiset-tilastot-julkaistu>

MTK Maatalouden ilmastotiekartta 2020

<https://www.mtk.fi/ilmastotiekartta>

https://www.mtk.fi/documents/20143/310288/MTK_Maatalouden_ilmastotiekartta_net.pdf

MTK Maatalouden ilmastotiekartta 2024 (päivitetty)

https://www.mtk.fi/documents/d/mtk/maatalouden_ilmastotiekartta_2024_net

StoraEnso

<https://www.storaensometsa.fi/hyvin-hoidettu-metsa-on-ilmastoteko/>

SYKE päästöt

https://paastot.hiilineutraalisuomi.fi/#fi_kunta18

SYKE skenaariolaskelmat

<https://skenaario.hiilineutraalisuomi.fi/>

Tilastokeskus

<https://stat.fi/tilasto/tyokay>

Uudenmaan liitto

<https://uudenmaanliitto.fi/ilmastotyoy/>